Muistio ympäristöministeriö hallituksen esityksestä eduskunnalle vuoden 2016 toiseksi lisätalousarvioksi (HE 88/2016 vp), teema Terrafame Oy

Ympäristöneuvos Saara Bäck ja hallitusneuvos Oili Rahnasto, Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto ja ympäristönsuojeluosasto

Eduskunnan työ- ja elinkeinojaosto, perjantai 3.6.2016 kuuleminen

Terrafamen kaivoksen vesitilanne on haastava. Kaivosalueella on varastoituna vettä yhteensä 8,4 miljoonaa kuutiometriä vettä. Tämän lisäksi kipsisakka-altaalla on vettä noin 530 000 kuutiometriä. Liuoskierron varoaltaissa on bioliuosta noin 290 000 kuutiometriä. Kaivoksen toiminnassa ja mahdollisessa sulkemisessa ympäristöasioiden jatkuva ja hyvä hoitaminen on ensiarvoisen tärkeää. Haasteellisessa vesitasetilanteessa vesien asianmukaisesta hallinnasta ja käsittelystä on huolehdittava riippumatta siitä, onko kaivostoiminta käynnissä vai ei. Vesiasioiden hallinnalle ja hoitamiselle ei ole nopeaa ja yksinkertaista menetelmää löydettävänä.

Vaasan hallinto-oikeus velvoitti päätöksissään toiminnanharjoittajan hakemaan 31.8.2017 mennessä lupia uudestaan. Vanhaa lupaa noudatetaan, kunnes uusi on käsitelty ja saanut lainvoiman. Päätöksissä annetuilla lupaehdoilla kaivosalueella varastoidun vesimäärän pienentäminen tullee viemään vuosia. Vedet tulee käsitellä ennen juoksutuksia ja lisäpuhdistuksia varten tarvitaan merkittäviä investointeja. Puhdistaminen edellyttää myös uusien menetelmien kehittämistä ja käyttöönottoa.

Sekä kaivoksen toiminnan jatkamiseen että kaivoksen sulkemiseen tarvitaan luvat. Sulkemisen kustannuksista on esitetty eri arvioita, joihin vaikuttavat sulkemistapa ja vesienpuhdistuksen mahdollinen lisätarve. Arvioissa on esitetty sulkemisen kustannuksiksi 300 miljoonaa euroa ja lisänä tulisi vesien puhdistuslaitoksen rakentaminen. Lukua pienentää metallien myynnistä saadut tulot. Sulkeminen on hyvin pitkä prosessi ja kestää useita vuosia ja tarkkailuineen vuosikymmeniä.

Ympäristöministeriö katsoo, että ympäristöasioiden hallitun hoidon vuoksi hallituksen lisätalousarvioesityksessä esitetty 144 000 000 euron rahoitus on tarpeen myöntää Terrafamen toimintaan.